



مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد



۲۰۲۵ / ۰۴ / ۲۱

یونس نگاه

## مسوده قانون اساسی فدرال افغانستان

این مسوده را هنوز نخوانده‌ام. وقتی به آن دست‌یافتیم حتماً می‌خوانم. حکومت متمرکز و غیرمتمرکز بحث مهم پس از این خواهد بود. کسانی که در این مورد نظر می‌دهند، جلسه می‌گیرند و مقاله می‌نویسند در آینده تلاش‌شان خوب یا بد بر تصامیم ملی ما اثر خواهد گذاشت.

فعالاً ویدیوی سخنرانی مجلس رونمایی «مسوده قانون اساسی جمهوری فدرال افغانستان» را تماشا کردم. بخش‌هایی از آن را به دقت شنیدم و این چند سوال به ذهن‌ام خطور کرد:

۱ (سوره ۷۸ جزء سی قرآن کریم را چرا برای آغاز این مجلس انتخاب کرده‌اند؟ آقای دانش در بخشی از سخنانش گفت که در تهیه این قانون بسیار زحمت کشیده و گاه برای یک جمله ساعت‌ها بحث کرده‌اند. اگر این سخن آقای دانش درست باشد باید در سخنرانی امروز نیز دقت کافی شده باشد و آن آیات را هم آگاهانه و بعد از غور بسیار تعیین کرده باشند. قاعدتاً کسی یا کسانی که در قرآن شناسی بلند و وظیفه گرفته‌اند تا سوره‌ای را که با محتوای قانونی که قرار است جمهوری، دموکراتیک و مردمی باشد، انتخاب کنند.

من رفتم ترجمه آن سوره را خواندم تا ببینم که چه پیامی دارد و با تعجب با این عبارات روبرو شدم:

الف) «باغچه‌ها و تاکستان‌ها. و دخترانی همسال با پستان‌های برجسته. و پیاله‌های لبالب.»

این عبارات چه ربطی به قانون فدرال دارند؟ در شرایطی که مساله زن مهم‌ترین اختلاف طالبان و غیرطالبان است، آیا در تمام قرآن همین آیه را در مورد زن یافته‌اند که هم‌سو با روایت طالبانی است و ارزش دختران را در سن (نورسی و نوبلوی) و پستان‌های برجسته می‌خواند؟

پیاله‌های لبالب و باغچه‌ها و تاکستان‌ها، چه ربطی به وضعیت امروز مردم ما دارد که گرسنه‌اند و جام زندگی‌شان از هیچ چیز خوبی لبالب نیست؟

ب) «... و [مردم] سخن نگویند مگر کسی که [خدای] رحمان به او رخصت دهد و سخن راست گوید». برنامه را چرا با چنین عبارتی آغاز و متبرک کرده‌اند؟ امروز که طالبان دستور می‌دهند مردم سخن نگویند، جز آنانی که به گفته ملامت الله هدایت‌شده خداوند و مجریان شریعت‌اند، آیا فدرال‌خواهان نیز مثل ملامت‌الله در تمام قرآن پالیده‌اند تا این آیت را پیدا کنند؟ فدرالی که در آن مردم به استثنای برگزیدگان خداوند حق سخن گفتن نداشته باشند، آیا دموکراتیک خواهد بود؟ مگر قرار نیست غیرطالبان بر سخن مردم تاکید داشته باشند؟

ج) «ما شما را از عذابی نزدیک هشدار دادیم روزی که آمدی آنچه را با دست خویش پیش فرستاده است بنگرد و کافر گوید کاش من خاک بودم.»

د پانو شمیره: له 1 تر 2

چرا فدرال خواهانی که به گفته آقای دانش سخن خود را چنان به دقت می‌چینند که گاهی ساعت‌ها در مورد یک جمله بحث می‌کنند، در این روزهای سخت «از عذابی نزدیک» هشدار دهند؟ فدرالیزم مگر قرار است به زودی عذاب دیگری را در افغانستان عذاب‌دیده بیاورد؟

از کافر چرا فدرال خواهان سخن گفته‌اند؟ تعریف اینان از کافر چیست؟ آیا کافران در نظام فدرالی جایی خواهند داشت؟ در جاهای دیگر آن ویدیو نیز سوال‌هایی به ذهن‌ام خطور کرد. از جمله جایی آقای پدرام گفت: به سخن فیخته آلمانی که گفته بود این دانشگاه‌ها برای مردم آلمان است، قانون اساسی فدرال نیز برای مردم افغانستان است (نقل به مضمون).

فیخته در فدرالیزم چه کاره بود؟ دانشگاه آلمانی با قانون فدرال افغانستان چه ارتباط دارد؟ چرا سخن فیخته در مورد دانشگاه‌های آلمان سندی بر مردمی بودن قانون فدرال می‌شود؟

اگر همه کارهای فدرال خواهان همین‌طور به‌همدیگر وصل باشند، بیخی محکم‌کاری کرده اند و لا! باز آقای دانش را به فدرال چه؟ او قبل از فدرال خواهی نباید در مورد این‌که چرا برای جمهوری متمرکز کار می‌کرد، و چرا معاون رئیس جمهوری بود که به حکومت متمرکز باور داشت، یک کتاب بنویسد؟ این‌طور نمی‌شود که بی‌مقدمه و بدون حساب و کتاب به هر طرفی که دل‌ات خواست مقاله بنویسی و کتاب نشر کنی. یک‌زمان در مورد جهاد بنویسی، بعد درباره جمهوری متمرکز، بعد درباره فدرال و حکومت غیر متمرکز. حداقل در فاصله این تغییر موضع باید مدتی نفس بگیری، سکوت کنی، بعد کمی توضیح دهی که چه شد جبهه تغییر دادی. آن وقت به تدریج از موضع تازه‌ات بنویسی.

آقای دانش ماشین تایپ نیست که به‌دست هر کس افتاد فر فر بنویسد. او معاون رئیس جمهور بوده، مدعی قانون‌پوهی است، و یکتنه «قانون اساسی» می‌نویسد!

این یکتنه یا یک حزبه و یک انجمنه نویسی قانون هم مساله دارد. قانون اساسی قرارداد است نه مقاله، اعلامیه یا کتاب. قرارداد را یک‌طرفه نمی‌نویسند. قرارداد اجتماعی، بخصوص اگر دمکراتیک باشد، باید از سوی نمایندگان مردم تدوین شود، یا حداقل از سوی تعدادی از جناح‌هایی که مدعی نمایندگی از مردم‌اند.



آرشیف: نو یسنده در پورتال افغان جرمن آنلاین